

SOUHRN HLAVNÍCH POZNATKŮ

Demografický vývoj

- na území Jihomoravského kraje na konci roku 2013 žilo 1,17 mil. obyvatel, během roku se počet obyvatel zvýšil o 1 428 osob
- třetina obyvatel žila v krajském městě, podíl městského obyvatelstva poklesl na 62 %, v obcích s počtem obyvatel nad 10 tisíc se v roce 2013 počet obyvatel snížil zásluhou stěhování
- přírůstek počtu obyvatel kraje postupně klesal od roku 2007, snižoval se počet přistěhovaných z ciziny, klesal také přirozený přírůstek obyvatel; v posledních 3 letech bylo zaznamenáno kladné saldo vnitřního stěhování
- počet živě narozených dětí se po předchozím čtyřletém poklesu meziročně zvýšil, každoročně se však zvyšuje podíl dětí narozených mimo manželství; třetím rokem se zvyšoval počet potratů
- poklesl počet zemřelých, hrubá míra úmrtnosti byla mezi kraji 2. nejnižší
- počet sňatků se zvyšoval v roce 2012 i 2013, a to po předchozím čtyřletém poklesu, na druhé straně počet rozvodů zůstal na úrovni roku 2012
- populace v kraji postupně stárne, průměrný věk obyvatel v kraji dosáhl 41,7 roku a za 22 let se zvýšil o 5 let; postupně se zvyšuje nejen průměrný věk obyvatel celkem, ale i průměrný věk matky při narození dítěte, průměrný věk ženicha a nevěsty při uzavření sňatku či průměrný věk manželů při rozvodu
- u obou pohlaví se zvyšuje naděje dožití
- vlivem oživení porodnosti v posledních letech již pátý rok v řadě rostl podíl dětské složky populace (v roce 2013 činil 14,8 %), faktem ovšem zůstává, že již v roce 2005 podíl osob ve věku 65 let a více velikostí přesáhl podíl dětské složky a každoročně se zvyšuje (na konci roku 2013 dosáhl 17,8 %)

Sociální vývoj

- využitelnou pracovní sílu v Jihomoravském kraji v roce 2013 tvořilo 597 tisíc osob, meziročně se objem pracovní síly zvýšil o 11,9 tisíc (roční průměr z výsledků VŠPS)
- míra ekonomické aktivity celkem i podle pohlaví se zvýšila na desetileté maximum
- podíl nezaměstnaných osob (podle MPSV) k 31. 12. 2013 činil 8,94 %, oproti konci roku 2012 se zvýšil o 0,79 bodu; ke stejnému datu bylo k dispozici pouze 2 289 volných pracovních míst, což byl v porovnání minulých let v kraji nejnižší počet volných míst
- zvyšoval se i počet dlouhodobě nezaměstnaných; obecně platilo, že míra nezaměstnanosti byla vyšší mezi mladšími věkovými skupinami, klesala se vzrůstajícím stupněm vzdělání
- průměrná hrubá měsíční mzda v kraji činila 25 592 Kč (nárůst o 411 Kč), medián mezd činil 22 044 Kč (zvýšení o 312 Kč)
- některý z důchodů na konci roku 2013 pobíralo 323 tisíc osob (počet klesal již druhý rok); téměř 192 tisíc osob pobíralo starobní důchod (bez meziroční změny), z toho předčasné starobní důchody tvořily 27,5 %
- nemocnost meziročně vzrostla, snížila se však průměrná délka trvání případu pracovní neschopnosti
- zvyšoval se počet dětí v mateřských školách a počet žáků základních škol, klesal počet studentů středních a vysokých škol
- v roce 2013 došlo v kraji k mírnému nárůstu počtu zjištěných trestných činů, z 29,8 tisíc trestných činů tvořily více než polovinu krádeže prosté a krádeže vloupáním
- v oblasti dopravní nehodovosti počet dopravních nehod vzrostl, ovšem počet 55 usmrcených při dopravních nehodách byl druhý nejnižší v novodobé historii kraje

Ekonomický vývoj

- v makroekonomické rovině se situace hospodářství kraje v roce 2009 projevila výrazným meziročním propadem HDP; v roce 2010 i 2011 došlo k oživení ekonomiky a k meziročnímu reálnému růstu objemu regionálního HDP; v roce 2012 se však objem HDP opět meziročně snížil
- po snížení v roce 2011 se obnovil nárůst objemu disponibilních prostředků domácností

- v roce 2012 se posílila úloha Jihomoravského kraje v oblasti výzkumu a vývoje, do středisek se sídlem v kraji směřovala pětina celkových výdajů na VaV a rozhodující úlohu sehrával sektor vysokého školství
- finanční ukazatele souhrnného zemědělského účtu za rok 2013 dosud nejsou k dispozici; výsledky sklizně však nasvědčují tomu, že vcelku neúrodný rok 2012 bude překonán a výsledky se mohou přiblížit roku 2011, kdy hodnota zemědělské produkce v Jihomoravském kraji dosáhla 13,6 mld. Kč (ve stálých cenách roku 2000)
- v rostlinné výrobě byl v roce 2013 u většiny komodit zaznamenán výrazný meziroční nárůst sklizně i výnosů; živočišnou výrobu dlouhodobě charakterizuje pokles stavů hospodářských zvířat, snížila se produkce masa i mléka, snáška vajec vzrostla
- tržby průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci v kraji proti roku 2012 poklesly o 4,1 mld. Kč, snížil se však i počet zaměstnanců
- snížená výkonnost přetrvává ve stavebnictví v kraji, objem stavební výroby meziročně poklesl na 20,3 mld. Kč; souhrnný objem stavebních prací za roky 2011, 2012 a 2013 sice dosáhl téměř 60 mld. Kč, to ovšem byla stejná hodnota jako souhrn za roky 2009 a 2010
- meziročně se snížil počet vydaných stavebních povolení, 10,0 tisíc vydaných stavebních povolení byl nejnižším počtem od roku 1994; snížil se také počet zahájených bytů (z 3 008 na 2 807), počet dokončených bytů (3 516) byl proti roku 2012 o 254 bytů nižší
- kapacita ubytovacích zařízení v oblasti cestovního ruchu se mezi roky 2012 a 2013 výrazně nezměnila; v roce 2013 se v nich ubytovalo 1,4 mil hostů, což byl počet o 100 tisíc vyšší

Životní prostředí

- plocha lesních pozemků, trvalých travních porostů, sadů a zahrad se na území kraje v posledních letech neměnila, postupně se snižuje výměra orné půdy
- geografické podmínky v kraji jsou vhodné především pro konvenční zemědělství, ekologické zemědělství proto není nijak výrazně rozvinuto, i když v roce 2013 plocha ekologicky obhospodařované půdy dosahovala téměř 15 tisíc hektarů
- v roce 2013 meziročně poklesla výroba vody, poklesla ale i průměrná spotřeba vody na osobu a den (z 92,6 l na 91,2 l), zvýšila se však cena vodného
- 84 % obyvatel kraje žilo v roce 2013 v domech připojených na kanalizaci ústící do čistírny odpadních vod, cena stočného se meziročně snížila
- k největším znečišťovatelům ovzduší patří mobilní zařízení se spalovacími motory (počet vozidel se každoročně zvyšuje), i přesto v dlouhodobém pohledu v roce 2012 poklesly měrné emise oxidů dusíku; poklesly i měrné emise oxidu siřičitého v ovzduší, ke zvýšení došlo u měrných emisí tuhých látek
- objem produkce podnikových odpadů v roce 2012 vzrostl, zvýšil se i objem nakládání s odpady; v nakládání s odpady se ale snížil podíl využitých odpadů a u komunálního odpadu poklesl podíl odděleně sbíraných složek odpadu
- na ochranu životního prostředí byly v roce 2012 na území kraje pořízeny investice v hodnotě 3,0 mld. Kč, tato částka představovala proti skutečnosti roku 2011 nárůst o 60 %

Graf Změna hodnot vybraných ukazatelů v Jihomoravském kraji a ČR mezi roky 2012 a 2013

